

Nro 21.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Septembernek 10-dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Vas a' feje a' Frantzia nemzetnek, nem tsont, hogy leg kétségesebb ki menetelü környül-állásai közt is arany hégyeket mérészel magának igrni, és mostan koholtatott constitutiójára, mellynek minden Európai hatalmasságok ellenségei, jövendöbeli képzelt böldogságának ingadozó alkotmányát építeni. Ezen új constitutio közönséges bé vétetésének, és ki hirdettetésének ionep napja múlt hólnapnak 10-dik napján tartatott Párisban, mellyre minden osztályok, egynéhányat ki vévén, biztosokat küldöttének, olly végből, hogy az egész nemzet képében, azok köteleznék ma-

X

gokat annak meg tartására, 's azok tennék le a' N. Gyűlés által kívánt hitet is. Félvén a' polgári Előjárók az ezen napon támadható zenebonától, és vér ontástól, jó eleve olly rendelkezéseket tettek, a' mellyek által meg ne háboritasson a' tsendesség. Senkinek a' polgári vigyázatokon kívül, nemhogy fegyvert, de még tsak botot, vagy páltzát sem vólt szabad kezében venni.

Az ezen innep napra fel gyülekezett sokaság öt csoportra vala fel osztatva. Az első a' Jakobinusok klúbjából állott, a' második a' N. Gyűlésnek tagjaiból, és az Osztályoknak küldöttéből; amazoknak egy egy tsomó búza kalasz vólt kezeikben, ezeknek pedig jobb kezekben egy egy kis dárda, bal kezeikben pedig ólaj ág. A' harmadik csoportban a' nép vala, még pedig, hogy az égyenlőségnek jussa meg ne sértettessen, minden rend és rang tartás nélkül. Kinek kinek kezében, maga állapotjának, és mesterségének tizmere vala. A' negyedikben a' katonák, kik között egy 8 fejér lovas győzedelmi szekér ment, mellyen a' haza ellen inditatott háborúban meg hólt polgároknak emlékezetekre egy Urna, az az, hamvat tartó föld edény vala. — Az ötödik csoportban néhány osztály gyalog és lovas katonák mentének, kik között néhány szőnyegekkel bé terített taligák vonattattak, a' mellyekre a' királyi, méltóságnak és nemesi rendnek tizmerci valának rakattatva. Négy vesben állapotott meg ez az inneplő serég. Elsőben a' vólt bastilla helyén, mellynek régi maradványai között az úgy nevezetett új születésnek forrás vize tsorgott ki, mellyből a' N. Gyűlésnek tagjai, és az Osztályoknak küldöttjei rendre ittanak. Másodsor a' halas piatzon, holott egy kézfizetett győzedelmi kapu alatt a' halas kófák állottak, és nyertek borostyán ágakat a' N. Gyűlésnek előüljőlől. — Harmadsor, az úgy nevezett revolutionalis piatzon, mellyen a' fellyebb említett királyi méltóságnak és nemesi rangnak tizmerci meg éggettettek. — Negyedsor, a' városon kívül a' szőve-

tségnek mezején, mellynek közepén építetett ha-
za oltárára a' N. Gyűlésnek Előülője fel menvén,
a' constitutióra való esküvéstre hatalmas belzéd
által intette az oda fel gyűlekezett sokaságot. —
Ennek végbe menetele után, által adván az öf-
tályoknak küldöttjei a' kezekben lévő dárdákat,
a' N. Gyűlés előülőjének, hármas színű sziórral
kötötte azokat egy tsumóban, annakutána fel
mutatván a' nép előtt a' szövetségnek ládáját,
mellyben a' constitutióknak aktái valának tételve,
igy szólott: *a' virtusokkal tündöklő polgárok ól-
talmára bizom én ezt*, mellyet halván a' fel gyű-
lekezett nép, meg hajtotta magát, 's ezzel vége
vólt az új constitutió fel szentelítésének. — Ez
után következtek az öfzve ölelkezések, atyafisá-
gos egymás tsókolgatások, mesterséges tüzek,
közönségesjátékok, muzsikálások, és vendégségek,
u. m. a' mellyek alkalmasak vóltanak az ezer meg
ezer nyomorúságokkal küzködő kösségnek egy
szempillantásig való meg örvendeztetésére.

Custine vólt Fr. Generálnak a' Revolutiona-
lis Szék eleibe való első idéztetése reggeli 8 órá-
tól fogva, dél után két óráig tartott, mellyen
igen sok ember vólt jelen. Leg inkább azzal vá-
doltatott, hogy mind Moguntziát, mind Valenciát,
mind Condét, ő jádzottatta vólna az égyyesült hadi
seregeknek kezekbe, ő lett vólna a' Fr. magazinu-
mok és fegyveres házak' el vesztésének oka. —
Robertspierre kiváltképen való módon sürgette a'
N. Gyűlésnek, Aug. 12 dik napján tartatott ülé-
sében, *Custinne*nek halálra való szententziáztatását,
és azt mondotta, hogy ennak halála lenne első
jele a' Fr. köz társaság győzedelmeinek. Az is-
vétkül tulajdonítatik néki, hogy mikor még *Lan-
dau* környékében táborozott, a' *Bruntrutti* szo-
ros útakat, *Luchner* Marsal parantsolattyára el-
nem foglaltatta; hogy halván XVI *Lajos* király-
nak erőszakos halálát, ezt mondotta vólna: *nem
kellett vólna a' királyt meg ölni, hanem zálogúl
tartani*. Midőn a' Revolutionalis Szék szemére
hányta vólna nékie e' dolgot, az felelte: *Nem*

tagadom, én mondtam, és mostan is abban az értelemben vagyok, hogy ha XVI Lajos király meg nem ölette volna, nem volna a' Fr. köz társaságnak annyi ellensége, a' háború sem volna oly mérges. — A' Fr. köz társaság szolgálatyában lévő Generál *Hass-Rheinfelsi* hertzeg *Károly* is bizonyság ellene, a' ki nemcsak őt, hanem minden revolutiónak kezdetétől fogva való Generálokat, *Lucknertől* fogva *Custinig* a' Fr. köz társasághoz való hiveségtelenséggel és haza árulással vádollyá, nevezetesen *Custin*ről azt mondja, hogy ő *Lucknerrel* és *Broglió* hertzeggel egygy plánumot csinált volna, a' királyi méltóságnak Fr. Országban való vissza szerzésére.

Beauharnois, a' Rajna mellett táborozó Fr. seregeknek kormányozója, a' régi nemesek ellen, kik közzül való ő is, mostan uralkodó nagy gyűlölség miatt, hivatalyából való el bocsátatását kérte August. 16 dik napján a' N. Gyűléstől, de meg nem nyerte. Ezt is hiveségtelenséggel vádolják a' *Jakobinusok*, és gyűjtik öszve ellene a' vádokat.

Dillon Generál, a' ki azzal vádoltatván, hogy ő is vissza akarta a' királyi méltóságot szerezni, meg fogattatott, *Westermann* Generállal égyetemben szabadon bocsátatott, úgy mindazonáltal, hogy processusoknak tökéletesen lejendő el végeztetéséig, mind kettő szemen tartatik, és akár hová mennek, mindenütt strázsa megyen utánok.

A' N. Gyűlésnek a' királyi minden tzimereknek és emlékeztető oszlopoknak le rontatásokról hozott végzése, még eddig tökéletesen beteljesitetett. Még a' sz. *Dienes* templomában lévő királyi koporsók is ki hanyattattak helyeiről. Amaz igen híres Fr. Generálnak *Türennek* ottan lévő koporsoja is öszve törtetett, mellyben, midőn fel nyitattott volna, rothadás nélkül valónak lenni találtatott ennek a' nagy hérosznak teste. IV *Henriknél* kedvesebb királya soha sem

volt a' Fr. nemzetnek, úgy hogy csak nem imádták őtet a' község, még halála után is: még is ennek nyúgvó hamvainak sem kedvezett mostan, hanem a' többivel égyütt ki vettette a' sz. *Dienes* abbatziájának kápolnájából, mellynek látására, sok érzékenyebb férfiak és asszonyok meg nem tartóztathatták magokat a' könyhúllatástól. Ennyire szokott a' határt nem ismérő emberi gyűlölség menni.

A' nemzeti jószágoknak gondviselői nem ré- giben arról tettek a' N. Gyűlésnek jelentést, hogy a' hazájokból ki költözött Frantziák' ingó és ingatlan jószágai- nak árra, 417 kerületben (vagyon pedig Fr. Országban 546 kerület) 1674,695510, az az, ezer hatfáz hetven négy, hat száz kilentz- ven öt ezer, öt száz tiz millió livrára megyen.

Fülébe mervén a' N. Gyűlésnek, hogy a' Spanyól király, minden Frantziákat ki üzettté volna Országából, és minden ingó 's ingatlan jó- szágaikat el vétette; azt a' végzést hozta, hogy a' Fr. Országban lakos Spanyólok is üzettenessé ki, és ezeknek jószágai- kból térítettessen meg a' Spanyól Országból ki hajtattott Frantziáknak lzen- vedett károk.

Barrere-nek javaslására, következő vég- zéseket tett a' N. Gyűlés Aug. 14 dik napján: 1. Hogy XVI *Lajos* király által tétetett adossá- gok ki ne fizettenessék. — 2. Hogy a' köz tár- saságnak osztályai- ból, Aug. 10-dik napján Páris- ba ment követek, tellyes tehetségek szerént igye- kezzenek osztályai- kban az új constitutiót közön- ségessé tenni, és annak gyökere- szikkelyeit ter- jeszteni. Ennekfelette szemeik eleibe terjesztvén a' lakosoknak a' Fr. köz társaságnak jelenvaló veszedelmes környül állásait, igyekezzenek a' né- pet a' constitutió- nak védelmezésére, és az ellen- ség ellenség ellen való hadakozásra fel serkente- ni. Ezután egy jegyzést olvasott fel *Barrere*, mellynek e' vala foglalattya: „Frantziák! az 77 egélsz nemzet örömmel fogadta a' constitutiót —

„ a' népnek követei tsupa atyafiakra és barátok-
 „ ra találtak Párisban — no'za fegyverre Fran-
 „ zsiák fegyverre ! még pedig minden halasztás
 „ nélkül — a' szabadság mindazoknak karjaikat
 „ kívánnya, a' kik a' köz társaság constitúciójá-
 „ ra meg esküdtek — a' nemzetnek ellenségei új-
 „ jobban a' Fr. földön vagynak s. a. t. „ Ezt
 „ pedig azért olvasta fel *Barrere*, hogy a' biztosok
 „ által küldetessen minden osztályokba, és hirdet-
 „ tesszen ki, melly dolgot nemisak jóvá hagyott,
 „ hanem decretálta is a' N. Gyűlés.

Ha igaz, a' mint az úgy nevezett *Gazette de France*, az az, Fr. Országi újság, meg jegyzi, igen nagy hadi ereje vagyon mostan a' Frantzia közönséges Társaságnak, oltvan a' minémű en-keleltte soha sem vólt, és talám most sínts. E-nek elő adása szerént

1. Az északi Frantzia ár- máda áll - -	120585 emberből.
2. Az Ardenni	40132 - -
3. A' Mosel mellett táborigó	83278 - -
4. A' Rajna vize mellett - -	114577 - -
5. Az Alpesi	40489 - -
6. Az Olasz Országi	29275 - -
7. A' napnyúgoti Pyrae- neusi hegyeknél lévő - -	24446 - -
8. A' napkeleti Pyraeneu- si hegyeknél lévő - -	30,000 - -
9. A' Rupelli ki kötő helynél	41110 - -
10. A' Brestiai ki kötő helynél	32539 - -
11. A' Cherburi ki kötő helynél	15481 - -
12. Lyon városánál Keller- mann Gen. alatt - -	12000 - -
13. <i>Cartaut</i> Generál vezérlé- se alatt - -	18000 - -

Mind öfzve - - 601,902 főből.

Számára nézve igen szép sereg, nem hiszem, hogy az egyesült fejedelmeknek hadakozó hadi se-

regeik felénire is mennének; még is mindenfelé győzödelmeskednek azon a' számos Frantzia hadi seregen. Nem annyira a' hadakozó népek sokságában, mint inkább annak fegyverben való jó gyakoroltatásában, bátorságában, fejedelméhez való hívségében, és a' kormányozó vezéreknek hadi dolgokban való jártosságokban, vigyázóságokban, elmésségeikben, és fortélyosságokban áll a' hadi seregeknek ereje. Példánk *Cyrus* és *N. Sándor* a' régi időben, *Hunyadi János* a' Magyar kronikában, és e' jelenvaló században XII-dik *Károly* Svétziai király, a' kik kevés seregeikkel, tiszszerte több ellenségen vettenek diadalmat. A' fellyebb le irt Frantzia hadi seregek, a' N. Gyűlésnek Aug. 12-dik napján tartott ülésben tett végzése szerént, 350 ezer gyalogsággal és 50 ezer lovassággal fognak szaporítottani, 's ezzel a' roppant hadi sereggel akarják a' Fr. nemzetnek ellenségeit hazájokból ki üzni, 's öfzve rontani. A' fel tétel réájok nézve, meg kell vallani, igen hasznos; hanem végbe vihetik é avagy nem, már arról halgat az irás.

Múlt postán azt a' hirt vitte Kurirunk E. Olvasóinkhoz, hogy *Kellermann* Fr. Generál *Lyon* városát egészlen bé zárta, hogy tsak 24 órát engedett a' lakosoknak a' gondolkozásra, hogy a' kenyérnek szüksége miatt kéntelenek lesznek néki kapukat nyitni s. a. t. Most pedig ellenkező hirtel udvarol, melly is ebből áll, hogy a' *Lyon*-beliek a' gondolkozásra nékiek engedtetett idő alatt *Kellermann* seregére ki ütöttek, 200 emberét le vágták, 's a' köfalak alól el üzték — hogy nohá a' nemzeti biztos *Dübois de Crance* tromfot tromfal akart ütni, de ekkor sem bóldogúlt, hanem ismét kemény artzúl tsapást kapott — hogy valahová fordúlnak, mindenütt győznek a' *Lyon*-beliek. Nagy gyalázattyára izolgál *Kellermann*-nak, hogy a' tsupa polgárok, rajta mint a' fegyverben meg öfzült Generálon erőt vesznek. *Burdegalia* felől azt a' jelentést tette *Barrere* August. 12-dik napján, hogy ottan a' Contre-revólutionak

mételye meg nem vésztegette a' lakosokat, hogy ők mindnyájan örömmel bé vették az új constitutiót, és hogy azon summa pénzt, mellyet minapában el pészétek, ismét vissza adták a' hajó seregeknek számára. Ugyan ekkor olvasott fel *Barrere* egy Frantzia pénz váltóhoz Angliából küldetett, de el fogatott levelet, mellyben azt írja az Anglus Frantzia barátjának, hogy, ha egy hólnap alatt egész Frantzia Ország contre-revolutióban nem lejéud, az az, hogy ha fel nem támadand a' Párisi Nemzeti Gyűlés 's új constitutió ellen, utolsó és tsalhatatlan próbát fog a' N. Britanniai ministerium tenni, melly szerint mostan folyó hólnapban minden *Londoni, Amsterdami, Bétsi* s. a. t. pénz váltók meg fognak szűnni a' fizetéstől, és így meg kell arról szűnni a' Fr. Országi pénz váltóknak is. E' miatt okvetetlenül koldusságra fog Fr. Ország jutni, 's kéntelen leszen térdet fejet hajtani a' Izóvetséges fejedelmeknek, a' kik tellyes erővel azon vagnak, hogy a' királyi méltóság ismét fel állítasson Fr. Országban s. a. t. Ezen levélnak olvasása után, mind a' N. Gyűlésnek tagjai, mind a' jelen volt Osztályoknak küldöttei fel álván, teli torokkal ezt kiáltották: *Éllyen, éllyen a' Fr. közönséges Társaság!*

Dantonnak javaslására azt végzette August. 13. dik napján a' N. Gyűlés, hogy minden külső birodalmakkal való levelezés, akár barátságosak, akár ellenségesek légyenek azok, szűnnyön meg, és a' melly Frantzia e' törvényt által hágándja, 6 esztendeig való tömlöztre büntettessen, és hogy minden külső Országokra menendő levelek, ha meg nem lesznek a' közönséges társaság stempelével jegyeztetve, fogattassanak el. Hány izben nem tiltatott ez a' külső nemzetekkel való levelezés immár nállok meg, még is leg kisebb dolog sem végeztetik el a' N. Gyűlés által, a' mellyet mások meg ne tudnának. Más a' mi 4 szem, más a' mi ezer 's több szem közt végeztetik el, ezt a' szarka is ki szokta tsörgeni.

Rupellában múlató Frantzia N. biztosok, a' sok szerentsétlen hadi történetek miatt mélység-
 ges bánatba esett N. Gyűlésnek tagjait azzal vi-
 gasztalták meg, hogy a' republikánus seregek 40
 ezer Rojalistákat meg vertenek, és 5 ezret öltenek
 közülök meg. A' nyereség 16 ágyúból, és 6
 puska poros szekérből állott. De bezzeg ezt a'
 kevés örömet más napon újabb szomorúság vál-
 totta fel, fülökbe menvén, hogy a' *Marsiliai* pár-
 tosoknak serege 20 ezer főre szaporodott, és
 hogy számos ágyúzó eszközökkel masirozik *Lyon*
 felé.

Nagy Britannia.

Sokkal erősebbnek tapasztalván *Lord Howe*,
 Angliai Admirál, a' hajó sereget, mint sem ő az
 előtt gondolta vala, vízfáz tért tengeri úttyából,
 és ismét 5 linea hajókkal öregbítette a' kormá-
 nyára bízott Angliai flottát. Ezen meg erősí-
 tetett hajós sereggel indult ki újjobban August.
 19 dik napján. A' *Londoni* tudósítások szerént ég-
 nek az ezen flottán lévő hajós katonák a' Fran-
 zziákkal való hadakozásnak kívánsága miatt, és
 arra úfnzolja fő vezéret, hogy minél előbb ke-
 resné fel az ellenséget.

Az Angliai királynak harmadik szülött fia
Wilhelm Henrick, a' *Clarenci* hertzeg, ugyan azon
 az említett napon meg jelenvén a' N. Britanniai
 Admirálisnak, az az, a' tengeri dolgokra vi-
 gyázó tanátsnak gyűlésében azt kívánta, hogy
 tenné őtet a' *London* nevezetű, 98 ágyús hada-
 kozó hajónak kormányozójává, mellyen ő a' *Lord*
Howe flottájához mehessen, és valamint testvér
 bátyja a' *Yorki* hertzeg, úgy ő is győzedelmi
 borostyán ágakat szerezhessen magának vitéz tse-
 lekedetei által.

Az *Edinburgi* kereskedő compániának 600 ezer
 font sterlingből álló tőke pénzét 400 ezerrel sza-
 porította meg az Angliai király, melly által vi-

rágzó állapotba fognak a' *Scotziai* kereskedés és manufacturák helyhez tetteini.

Igen ritkán szokták az emberek a' jót jóval vissza fizetni. Ennek a' köz példa beszélnek igazságát gyakran tapasztalják az Anglusok, a' kik felebaráti szeretetből és a' hazájokból ki költözött Frantziákhoz való könyörületességből velek sokszor jót tesznek. Eggy *Scotziai* gazdag kereskedő egyedül olly végből állított fel egy fabrikát, hogy abban kényeret kereshessenek a' legényebb sorsú Frantziák. Mások másféleképpen kívánnak rajtok segíteni, sokan a' Frantzia nyelv tanítására vették fel őket gyermekeik mellé, nem csak az apróbb, hanem a' nagyobb rangú urak is. A' közönséges tapasztalás szerént, niutsen alkalmatosabb nemzet a' nyelv tanításra a' Frantziánál, kiváltképen a' hol szép ifjú asszonyokat és léányokat vehetnek iskoláikba, sokkal nagyobb módjok vagyon az asszonyi nemnek, mint a' férfiaknak oktatásokra. Múlt hólnapnak 18-dikán egy ilyen Frantzia nyelvet tanító mester fogtatott meg *Londonban*, a' ki is egy nagy házba tanítónak fel vétettévé, jól tévőjének 16 esztendőös léányát annyira vitte a' Frantzia nyelv tanulásában, hogy nemcsak öszve szúrte vele a' leveit, hanem ennekfelette attyának ezüst edényeit rakásra rakván, vele égyütt el szökött. A' jól tévő attyának szerentséjére mind kettő el fogattatott, és a' mint mondám, a' hasznos nyelv tanító tömlötze vettetett.

Amsterdamból írja vala a' minap egy kereskedő, hogy az északi Amerikai statusok, hadat indítottak az Anglusok ellen. Négy nappal az előtt azt írta új *Éborakumból* az Angliai követ, hogy az Amerikaiak a' neutralitás alkotmányával ellenkező hadi készületeknek tételében foglalatoskodnak. Olly szín alatt, hogy az Angliai kereskedő hajók nem akarnának annyi harminzadot fizetni az oda vitétt portékákért, mint a' Fr. hajók, minden Amerikai ki költő he-

lyekben el petsételték az Anglus hajókat, melly tselekedetek egy átallyában ellenkezik a' nemzeti törvényekkel, és N. Britanniával szerzett szövetségekkel. Egygy onnan érkezett posta hajó pedig azt a' hirt vitte *Londonba*, hogy a' Frantziák minden napnyugoti Indiai szigettyeiket által engedték volna az Amerikai statusoknak; mellyről mi még most kételkedhetünk.

A' tsatározó piatzokról.

Közelebb múlt postán küldött újság levelünkben félben szakasztottuk azon hadi történetekről való tudósítást, mellyet Gróf *Wurmser* küldött Aug. 26 ik napján az udvari hadi Cancelláriához. Tudván, hogy E. Olvasóink most leg inkább gyönyörködnek a' hadi történeteknek olvasásában; kötelességünknek ismérjük mind azon tudósítást folytatni, mind a' *Yorki* hertzeg alatt történt hadi dolgokat, úgy a' mint a' hadi Cancelláriától vettük, az olvasó publicummal közleni.

August. 21-dik napján, néhány ágyú lövéseknél, és a' külső vigyázatoknak egymásra való puskázásánál egyéb az első, második és harmadik colonnénál nem történt. Ellenben a' negyedik colonnénál, mintegy 15 ezer főből álló Frantziák, számos ágyúval, reggeli 6 órakor a' méhes erdőn által szökvén, ottan állott külső vigyázatainkat meg támadták, 's velek puskáztak, és minekutánna a' *Gyulay* Obester batalionból 3 compániát, és 2 ágyút vitt volna ellenek *Bechárt* kapitány, az apró fegyverből való puskázás, kemény ágyú és kártáts bögésre változott által. Ez a' velek való viaskodás, mint hosszas, mint tüzes vala mind két részről, mind addig, míg a' magyar gyalogságnak tüze vissza szorította volna a' Frantziákat. De azért még sem szüntek meg vitéz seregeinknek további nyúghatatlankodtatásától, hanem két ágyút vivén ki a' *Werthi* sikra, nevezetesen a' *Hagenbachi* Ország

úttára, nemcsak a' falura magára, hanem a'
 síkon meg állapodott lovasságunkra is sűrűen szór-
 ták az ágyú és kártáts golyóbisokat. A' pattan-
 tyús seregnek fő Strázsa mestere *Reifner*, nem
 vévén tréllára a' dolgot, két 6 fontos ágyút, és
 két haubitzát fzegeztetett ki ellenek, mellyeknek
 menydördő szavai által tsak hamar meg némittat-
 tak a' Frantzia ágyúk, azomban másfelől, a' Ge-
 neral Quartier mester Stábtól való Oberstlájtnánt
Skal, ellenek vivén a' Haszrus könnyű gyalogsá-
 got, két tüzg *Sándor Leopold* regementéből való
 hufzárokat, és Gr. *Gyulay* magyar gyalog re-
 gementéből *Puky* kapitánynak compániáját, raj-
 tok ütött, közzülök sokat le vágott, fogságba
 ejtett, és minden ágyúikat el foglalta. Mindnyá-
 jan vitézi módon viselték magokat az Austriai
 katonák: mindazonáltal mások felett ditsértetnek
Béchárd, *Puky*, és *Hölzer* kapitányok, nem kü-
 lömben *Schrödel* pattantyús hadnagy, és *Gyulay*
 regementéből *Hirsch* fő hadnagy, a' ki *Puky* ka-
 pitánynak tanúbizonysága szerént, két ágyút vett
 el az ellenségtől, és egynéhány Frantziákat fog-
 ságra vitt közzülök. Illyenképen minden felől
 vissza szoritatván az ellenség, *Hágenbuchon* által,
Pichelbergig masirozott *Wurmser* Generál maga
 colonnéjával. Ennek avantgardéját, mellynek ve-
 zetése *Károly* fő hertzeg regementéből való fő
 hadnagyra *Callemberg* Grófra vala bizattatva,
 a' *Lauterburgi* völgyben ismét meg támadta az
 ellenség, és mind apró fegyverből, mind kártáts-
 ból keményen pökdösött rája; de itten is a' va-
 la végek, a' mi másutt, t. i. a' Gr. *Gyulay* ba-
 talionnya által fél óráig tartó tsata után egész-
 len vissza verettek. Ekként Gróf *Wurmser* fel-
 tett tzéllýában bódogulván, számos vigyázatot
 állittatott ki a' *Lauterburgi* útakra, maga pedig
 tovább menván, a' *Pichelbergi* tetőkre telepítette
 le seregeit. Ezen aprós tsatában 2 ezer Frantzia
 hullott el, 80 esett fogságba; 5 ágyú, 9 muni-
 zios szekér, és 18 ágyú vonó ló nyeretett el.
 A' jelentés szerént részünkről 11 ember esett el.

64 kapott sebet, kik közzül való volt *Sándor Leopold* fő hertzeg huszár regementéből való kapitány *B. Splényi* is, a' ki mind itten, mind más történetekben sok jeleit adta familiájával születt hadi virtusainak. A' *Hallsus* könnyű gyalogság közzül 4 esett el, és kapott sebet.

Az ötödik colonnét, mellynek vezérlése *Conde* hertzegre vala bizattatva ugyan azon napon reggeli 5 és 6 óra között, meg támadták a' *Frantzia* párióták *Pforz* mellett, azért is félvén a' nevezett vezér az *Austriai* seregektől való elszakztatástól, egy kevéssé vilza vonta magát, és hogy seregének jobb szárnya a' *Gr. Wurmser* colonnéjának bal szárnyával egyességben lehessen, a' *Werth* és *Pforz* közt lévő legelő mezőn állapodott meg. Idé is utánna menvén a' *Frantziák*, mind apróbb, mind nagyobb fegyverből keményen dolgoztak ellene; de ő is vér szemet kapván a' *Gr. Wurmser* által küldetett segítség által, kárta, és ágyú golyóbisaival szélllyel szórta őket, melly zűrzavarokban sokakat lelapítottak közülök a' *Mirabó* és *Salm* huszárjai, úgy annyira, hogy 5 száz a' földön maradt, 100 pedig el fogattatott. A' *Conde* hertzeg serege közzül 17 embernél több nem esett el, 's nem kapott sebet.

A' *Yorki* hertzeg vezérlésére bizatott *Austriai* és *Hannóverai*-*Angliai* seregeknél lévő *F. M. L. B. Alvinczi* illetén tudósítást küldött a' *Furnes* és *Nieuport* közti fekvő táborból, azon véres tsatáról, melly Aug. 24-dik napján az égyyesült seregek és a' *Frantziák* között történt *Dünkerka* alatt. Minck utánna fülébe ment volna a' *Yorki* hertzegnek, hogy az ellenség *Gyvelti* táborát oda hagyta, és bellyebb vonta volna magát *Fr. Országba*; három colonnében masirozott utánna, és az imitt amott talált *Frantziákat* rész szerént szélllyel kergettette, rész részént pedig el fogattatta. A' *Leferynohauchi* erősségekhöz érkezhén, Aug. 24-dik napján, jókor reggel, a' *Fr. külső* vigyázatokat egész a' vár alatt lévő síkra tólták az égyyesült

seregek vízfza, holott 9 óra tájban, mintegy 9 ezer főből álló Frantziák ki tsapván a' várból az égyyesült seregekre ütöttek, és a' várból szüntelen dörgő ágyú ropogások alatt kiváltképen seregeinknek jobb szárnyát nyomták, és a' midőn leg nagyobb divattyában vólt vólna a' tűz, a' Scaldis vizének tsatornájában feküdütt Fr. fregatta is hathatosan kezdett ágyúzni, és az azon lévő Frantzia gyalogság a' homokos térségen állott regemenyek ellen hajtott. Mind két részről vakmerően folytattatott a' viaskodás, egéiz 11 óráig. Végtére kéntelen vólt az ellenség a' magyar granatérosok álhatatoságának engedni, s magokat egy kevésse vízfza vonni, a' midőn nagyobb erővel meg újjitatván a' viadal, meg búszult oroszlán módjára hadakoztanak, mind az Aústriacúszok, mind az Anglusok és Hasszusok. Könnyen lehet képzelní minémü veszély közöit forogjon, a' két égygymás ellen meg mérgesedett ellenség. Mind két részről sok bátor és bátortalan emberek küldettek a' más vílágra. Menyri húllott légyen el az ellenség közzül, meg nem lehetett határozni. Az égyyesült seregek B. *Alvinzzy* F. M. L. vallás tétéle szerént, nem kiss veszteséget szenvedtek, kiváltképen az Angliai és Hassziai gyalogságok, a' kik égygynéhány órákig tartott ágyú és kártáts golyóbisoknak tárdúl válának ki tétettetve.

A' Cs. K. seregek közzül 49 ember esett el, 167 kapott sebet. Az elsőbkek közzül való Gr. *Alton* F. M. L. a' kinek tomporán és hasának alsó részén egy ágyú golyóbis öly veszedelmes sebet ütött, hogy azután egy óra múlván dűszöséges életének pályáját el is végzette. Ennek eltemettetését egéiz tífzi chorusával égyetemben meg tífztelte a' *Yorki* hertzeg. Az Anglusok közzül 67 ember és egy tífzt hólt meg, és esett sebbe. A' Hasszusok közzül 58 köz ember és 2 tífzt vesztette el életét, s 4 sebesitetett meg.

August. 25 dik napján újobban ki tsaptak a' Frantziak *Dünkerkából* a' homokokon feküdt seregeinkre, kikét szerentséssen visszaverte ugyan *Hayd Stuart* regementebeli kapitány, úgy mindazonáltal, hogy a' rajtok vett győzedelmet tulajdon életével fizette meg. Rajta kívül még 1 emberünk holt meg, 's 6 esett sebbe.

Béts.

Közelebb múlt vasárnapon estéli 7 és 8 óra között egy olly mesterséges tüzet adott, az ezen mesterségeről egész Európában nevezetes *Stuwer*, mellyhez hasonlót régtől fogva nem látott a' *Bétsi Publicum*. Ezen mesterséges tűz által *Valentziának* kemény ostromoltatása, és meg vételése adattatott elő. A' második tűznek közepén, egy hat lzegeletű figurában égett a' *Yorkei* hertzegnek neve, a' ki kormányozza vala *Valentziának* ostromát. A' harmadik tűzben láttatott *Koburg* sisakba és Római vitézi köntösben fel öltözve, két oldalról mellette valának *Feldmarsali* tzimerei, feje felett pedig a' *Császár* tzimere, 's azon alól pedig két egymásban botsáttatott betük, u. m. K. és V, a' melly annyit teszen: vivát *Koburg*. A' negyedik tüzi játéknak közepén, melly egy királyi palotát adott elő, vólt *Fels. Fejedelmünknek* II-dik *Ferentznek* képe fehér forma ruhában fel öltöztetve, és vitézi rendjeinek tzimereivel fel ékesítve. A' *Császár* képe felett állott *Bellona* Isten asszony, a' melly zöld borostyánból font győzedelmi koszorút tartván jobb kezében, azt a' fejedelem fejére tette. Az utolsó tüzi játék *Valencia* várossának leg keményebb ostromoltatását adta elő, a' melly olly rettentő ágyú ropogással vala öfzve köttetve, hogy a' föld is meg rendült alatta. Sok félénk asszonyok és gyermekek meg rettenvén a' kemény tüztől, hátra vonták magokat. Sok ezer nézői vóltanak ezen tüzi játéknak, azok között ő *Császári Felségek* és a' fő hertzegek is.

